

Winnen met kennis

Innoverende bedrijven halen in de periode 1996–1998 een hogere omzetgroei en een hogere werkgelegenheidsgroei dan niet-innoverende bedrijven.

Bedrijven die innoveren presteren beter dan bedrijven die niet innoveren. De omzetgroei in de periode 1996–1998 voor innovatoren is 6,7 procent tegenover 5,0 procent voor niet-innovatoren. De groei van de werkgelegenheid is 2,9 procent voor de innoverende bedrijven en 0,7 procent voor de niet-innoverende bedrijven.

Voor de kleinste bedrijven zijn de groeiverschillen tussen innoverende en niet-innoverende bedrijven het grootst. Voor de omzetgroei zijn de percentages 10,6 respectievelijk 5,2. Innoverende kleine bedrijven behalen een werkgelegenheidsgroei van bijna 7 procent, terwijl hun niet-innoverende collega's helemaal geen groei van de werkgelegenheid realiseren. De groei van de arbeidsproductiviteit, dit is de omzet per werknemer, ligt voor innoverende bedrijven met 1 tot 10 werknemers 1,2 procentpunt hoger dan die voor niet-innoverende bedrijven.

Snellere groei

Een gevaar bij de interpretatie van eenvoudige resultaten als hierboven is dat de samenhang tussen groei en innovatieve activiteiten verstoord kan zijn door, bijvoorbeeld, de bedrijfsgrootte. De hogere groei van innoverende bedrijven vergeleken met hun niet-innoverende collega's kan het gevolg zijn van het feit dat grotere bedrijven vaker innoveren en ook gemiddeld een snellere groei doormaken. Ook kunnen de prestaties van innoverende bedrijven uiteenlopen door verschillen in innovatie-intensiteit, in de organisatie van het innovatieproces en in de wijze waarop dit proces is ingebed in de technologische omgeving van bedrijven.

Opnieuw wordt duidelijk dat innoverende bedrijven een hogere groei realiseren dan niet-innoverende bedrijven wanneer met de hiervoor genoemde factoren rekening wordt gehouden. Tevens blijkt dat de omzetgroei extra wordt versterkt naarmate bedrijven actiever zijn in het innovatieproces. Meer inspanningen in het innovatieproces resulteren dus in een extra omzetgroei. Bedrijven die op permanente basis investeren in onderzoek en ontwikkeling (r&d), die samenwerken met andere bedrijven en die gebruik maken van informatiebronnen realiseren over de periode 1996–1998 een omzetgroei die jaarlijks ruim 1 procentpunt hoger is dan van het referentiebedrijf. De bijdrage van r&d met eigen personeel is hierbij met 0,5 procentpunt het grootst.

Kennisrelaties

Over het samenwerken met anderen heeft het Ministerie van Economische Zaken een aparte studie gepubliceerd met als onderwerp: de waarde van kennisrelaties op de groeiprestaties van een bedrijf. Onder een kennisrelatie wordt verstaan de regelmatige uitwisseling van kennis(-dragere) of het gezamenlijk ontwikkelen van kennis door partijen, zonder dat er sprake is van een eenzijdige inkoop van kennis. De innoverende bedrijven zonder kennisrelaties genereren gemiddeld 51 duizend euro aan bruto toegevoegde waarde per werknemer. Wanneer bedrijven zonder kennisrelatie wel een kennisrelatie zouden onderhouden, zou de bruto toegevoegde waarde per werknemer toenemen met gemiddeld 6 procent. Het maakt daarbij niet veel

uit welk type kennisrelatie wordt gekozen: een kennisrelatie met private instellingen, met publieke instellingen of met beide typen instelling.

Innovatieve producten

Het uitvoeren van r&d op permanente basis leidt tot een toename van het aandeel nieuwe of verbeterde producten in de totale omzet. Schattingen voor de periode 1996–1998 komen uit op een toename van dit aandeel van 8,5 procentpunt. Het aandeel innovatieve producten in de omzet neemt met bijna 2 procentpunt toe als bij innovatie ook nog wordt samengewerkt met anderen, zoals afnemers, leveranciers of zelfs concurrenten. Als bovendien gebruik wordt gemaakt van informatiebronnen neemt de innovatieve omzet met nog eens bijna 6 procentpunt toe.

De effecten van investeren in onderzoek en ontwikkeling en het benutten van bij derden aanwezige kennis op de innovatieve output zijn dus aanzienlijk. ◀

*Erik Brouwer (PricewaterhouseCoopers), Luuk Klomp,
George van Leeuwen, Gerard Meinen,
Tom Poot (Technische Universiteit Delft) en
Ronald van der Stegen*

Kennis en economie 2001. Onderzoek en innovatie in Nederland.
Centraal Bureau voor de Statistiek. (Voorburg/Heerlen 2001)

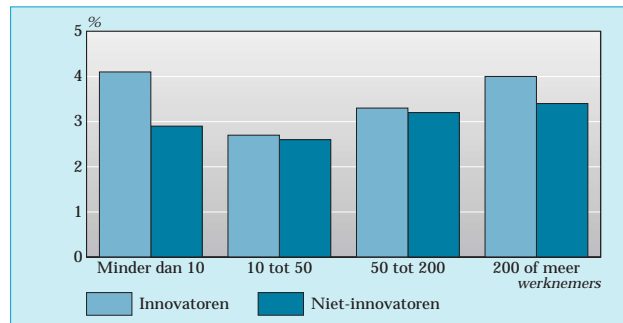
Innovatie-enquête

De *Innovatie-enquête* 1994–1996 gaf het CBS voor het eerst de mogelijkheid gegevens over het innovatieproces op bedrijfsniveau te koppelen aan andere bronnen, zoals de *Productiestatistieken*. In de *Productiestatistieken* worden onder meer omzet, werkgelegenheid en winst bij bedrijven gemeten. Door het koppelen van bestanden kan het verband tussen innovatieve activiteiten en bedrijfsresultaten worden gelegd. Bovendien kan worden nagegaan in welke mate innoverende bedrijven verschillen van hun niet-innoverende concurrenten. Op basis van de uitkomsten van de *Innovatie-enquête* 1994–1996 is een model geschat dat relaties legt tussen kenmerken uit het innovatieproces en de bedrijfsprestaties.

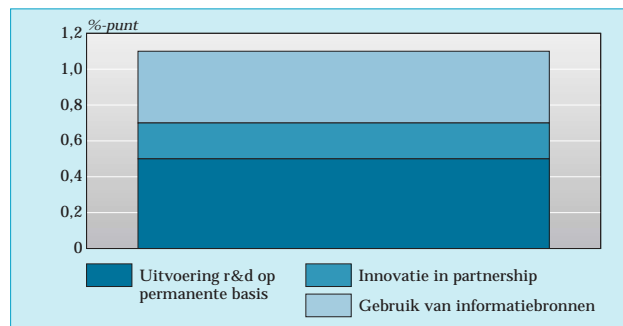
Inmiddels bestaat er een verbeterde versie van het model. Met dit model zijn de uitkomsten van de *Innovatie-enquête* 1996–1998 geanalyseerd. Nieuw in dit laatste onderzoek is dat kleine bedrijven met 1 tot 10 werknemers in het onderzoek zijn betrokken. Het betrof bedrijven uit de industrie en uit de meest innovatieve bedrijfsklassen van de dienstensector.

Het referentiebedrijf is een bedrijf met een gemiddelde innovatie-input, winstgevendheid en grootte. Verder is verondersteld dat dit bedrijf geen r&d op permanente basis uitvoert en ook geen samenwerkingsverband op innovatiegebied heeft met anderen.

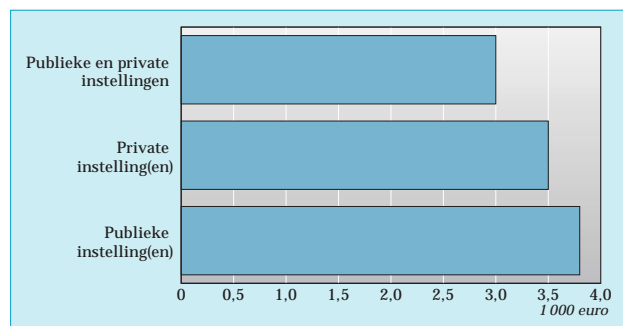
Omzetgroei per werknemer naar bedrijfsgrootte, 1996–1998

Effecten van innovatieve activiteiten op de omzetgroei

Toename bruto toegevoegde waarde per werknemer voor bedrijf zonder kennisrelatie als kennisrelatie zou worden aangegaan met

Omzetaandeel innovatieve producten voor verschillende typen innovator, 1996–1998

